

Актуальні проблеми державного будівництва та місцевого самоврядування, конституційне, адміністративне, інформаційне, фінансове право, конституційний та адміністративний процес.

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ УДОСКОНАЛЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО АДМІНІСТРАТИВНУ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ В ЧАСТИНІ ПОРУШЕННЯ ПІШОХОДАМИ ПРАВИЛ ДОРОЖНЬОГО РУХУ

Бугайчук К.Л.,
завідувач науково-дослідної лабораторії
з проблем протидії злочинності
Харківського національного університету
внутрішніх справ

Наприкінці 2019 року Верховною Радою України була зроблена спроба удосконалити положення чинного законодавства України в частині посилення відповідальності пішоходів за порушення правил дорожнього руху.

Зокрема законопроектом «Про внесення змін до статті 127 Кодексу України про адміністративні правопорушення (далі – КУпАП) щодо посилення відповідальності пішоходів за порушення правил дорожнього руху (реєстр. № 2697 від 27.12.2019) передбачається посилити адміністративну відповідальність за:

– непокору пішоходів сигналам регулювання дорожнього руху, перехід ними проїзної частини у невстановлених місцях або безпосередньо перед транспортними засобами, що наближаються, невиконання інших правил дорожнього руху – до п'ятнадцяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян;

– порушення, передбачені частиною першою або другою статті 127 КУпАП, що спричинили створення аварійної обстановки до сорока неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або до призначення громадських робіт на строк від двадцяти до сорока годин [1].

Крім того пропонується виключити зі змісту статті 127 КУпАП адміністративного стягнення у вигляді попередження.

Аналіз положень законопроекту дозволяє дійти висновку, що пропонувані ним зміни до статті 127 Кодексу України про адміністративні правопорушення, в цілому, відповідають цілям, заявленим авторами, водночас, вважаємо доцільним висловити низку пропозицій до змісту пропонуваного документу.

Стаття 127 КУпАП встановлює відповідальність за достатньо широкий спектр порушень правил дорожнього руху. Погоджуючись позицією про необхідність підвищення свідомості всіх учасників дорожнього руху, у тому числі, шляхом посилення адміністративної відповідальності за правопорушення його правил, вважаємо недоцільним виключення із санкції ч. 1 ст. 127 КУпАП такого альтернативного заходу адміністративного стягнення як попередження, оскільки це обмежує коло заходів для здійснення виховного впливу на пішоходів-правопорушників правил дорожнього руху [2].

Відмітимо, що попередження, як застереження про притягнення до більш суворого виду відповідальності, має важливе значення, оскільки несе в собі не тільки функцію покарання, але й гарантує роз'яснення винній особі небезпечності та шкідливості її дій. Значимість такого запобіжно-виховного впливу підтверджується досить широким переліком ситуацій у яких законодавець пропонує його застосовувати. Наприклад, ст. 125 Кодексу України про адміністративні правопорушення містить норму про те, що будь-які порушення правил дорожнього руху, крім передбачених статтями 121-128, частинами першою і другою статті 129, статтями 139 і 140 КУпАП тягнуть за собою «попередження».

Слід звернути увагу авторів на те, що дія частини першої статті 127 КУпАП поширюється на пішоходів та встановлює відповідальність за: непокору сигналам регулювання дорожнього руху, перехід проїзної частини у невстановлених місцях або безпосередньо перед транспортними засобами, що наближаються, невиконання інших правил дорожнього руху. Тобто фактично охоплює собою весь можливий спектр порушень дорожнього руху.

Виключення з ст. 127 КУпАП слів «попередження або», як це пропонується в документі призведе до повного зникнення такого виду адміністративного

стягнення, як «попередження» за порушення правил дорожнього руху, у відношенні пішоходів взагалі, однак залишивши його для інших суб'єктів відповідно до статті 125 КУпАП [2].

Слід звернути увагу також на той факт, що стаття 127 Кодексу України про адміністративні правопорушення передбачає відповідальність за порушення правил дорожнього руху не лише пішоходами, а і велосипедистами та особами, які керують гужовим транспортом і погоничами тварин. У цьому зв'язку, на наш погляд, виникає також доцільність збільшення штрафів за ч. 2 ст. 127 КУпАП – порушення правил дорожнього руху особами, які керують велосипедами, гужовим транспортом, і погоничами тварин, з «п'яти» до «п'ятнадцяти» неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Слід також враховувати ситуацію, коли повнолітня особа, яка супроводжує дитину, разом з дитиною порушує вимоги Правил дорожнього руху. Така особа нехтуючи вимогами чинного законодавства піддає дитину небезпеці, а також своїм прикладом призводить до зниження її правосвідомості. Враховуючи вищевикладене, до змісту статті 127 Кодексу України про адміністративні правопорушення слід додати нового суб'єкта – особу, яка супроводжує неповнолітню особу віком до 14 років.

Крім того слід звернути увагу, що чинна редакція статті 127 КУпАП чітко не встановлює випадок відповідальності особи яка була в стані сп'яніння і дії якої спричинили аварійну обстановку, оскільки частина третя чинної редакції говорить про особу в стані сп'яніння, а частина четверта – тільки про аварійну обстановку. Як тоді чітко кваліфікувати проступок, якщо його спричинив пішохід в стані сп'яніння і дії якого створили аварійну обстановку? За чч. 3 та 4 КУпАП? Чи тільки за частиною 4, а стан сп'яніння буде обтяжуючою обставиною відповідно до п. 6 статті 35 КУпАП?

У підсумку ми пропонуємо статтю 127 КУпАП викласти таким чином:

1) щодо ч. 1 – непокора пішоходів сигналам регулювання дорожнього руху, перехід ними проїзної частини у невстановлених місцях або безпосередньо перед транспортними засобами, що наближаються, - тягнуть за собою

попередження або накладення штрафу в розмірі п'ятнадцяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

2) щодо ч. 2 (вводиться автором) – порушення пішоходами інших правил дорожнього руху, - тягнуть за собою попередження або накладення штрафу в розмірі десяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

3) щодо ч. 3 – порушення правил дорожнього руху особами, які керують велосипедами, гужовим транспортом, і погоничами тварин, - тягне за собою накладення штрафу в розмірі п'ятнадцяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

4) щодо ч. 4 – ті самі порушення, вчинені особами, зазначеними в частинах першій, другій або третій цієї статті, які супроводжують неповнолітню особу у віці до 14 років або перебувають у стані сп'яніння, - тягнуть за собою накладення штрафу в розмірі тридцяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

5) Щодо ч. 5 – порушення, передбачені частиною першою, другою, третьою або четвертою цієї статті, що спричинили створення аварійної обстановки, - тягнуть за собою накладення штрафу в розмірі сорока неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або громадські роботи на строк від двадцяти до сорока годин.

Використана література:

1. Проект Закону про внесення змін до статті 127 Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо посилення відповідальності пішоходів за порушення правил дорожнього руху: Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=67816 (дата звернення 05.03.2020).

2. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Закон України від 07.12.1984 № 8073-X. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10> (дата звернення 04.03.2020).